

Передплата

на «РУСЛАНА» вносіть:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 1.70 кор.

За границею.

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5½ год. пополудни.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. 1.
пл. Домбровського (Хоруцини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсманна.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє. —
Рекламці неопечатані вільні
від порта. — Оголошеня звичайні
приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в «Надісланім»
40 с. від стрічки. Подяки і приватні
донесеня по 30 с. від стрічки.

Крайна пора отямитись!

(Дальше).

В дальших виводах своїх доходить «Діло» до того погляду, що потреба би «консолідації всіх живих сил народу в одну карну, цілко звязану та непохитну фалангу і співділання всіх одиниць суспільности в народнім труді, бо положене нашого народу під теперішню хвилю не таке, щоби можна було махнути рукою хочби на найменший відлом нашої суспільности, або щоби сякий, чи такий промах не міг мати впливу на дальший розвиток судьби народу.

Супроти сего передовсім зазначити мусимо, що змаганя до консолідації всіх сил в одну фалангу в тім розумію, щоби не було ніяких сторонництв в народі, остануть марними, бо серед живого народу, в поступуючім его розвитку, мусять бути сторонництва, котрі собі витичують різні задачі, а коли лише їх змаганя не стають в суперечности з загальним добром народу, то із сего ще не буде ніякого нещастя, а коли они лише стоять муть на народних основах, то хоч ріжними дорогами а таки дійдуть до одної ціли, до розвитку і подвигнення народу, чи то релігійного, чи національно-політичного, суспільного чи економічного. Се бачимо на прикладі інших народів культурних.

Але у нас, як признає «Діло», не тільки не було витревалости і політичної зрілости, але навіть не було конечної і у культурних народів прийнятої терпимости і вирозумілости для троха відмінних поглядів політичних, для відмінної тактики. Не станемо тут говорити про методу москвофілів, котрі кожного, що не хоче признати ся до їх об'єднательно-обрусительних змагань, п'януть зрадником, хоч властиво зрадником, відступником є той, що покидає свій нарід, свою рідну мову, народність і пристає до чужої. Пригадаємо лише ту бучу, яку звели москвофіли на вічу т. зв. все-народнім в лютім 1891 р. проти п. Романчука задля его заяви соймової (т. зв. «нової ери»), де роздавали ся на зборах оклики: поганчук, злодушак, віроломник і т. п. або події москвофільських палочників на високім замку 1898 р. Але сю нетерпимість, політичну незрілість, некультурність переняли і т. зв. опозиційні народовці а особливо радикали. Досить нагадати про збори «Народної Ради» в 1893 р., коли часть народовців перла до опозиції, а послі Барвіньський, Вахнянин і ин. стояли на основі програми з 1890. р. Тоді як раз др. Олесницький вніс і перевів ухвалу резолюцій, котрі домагали ся лише принципіальної політики, похвалявали відступлене п. Романчука з руского клубу державної ради, висказували невдоволенє послам, що вивадили «новий курс» політики (хоч се було лише продовжене нової ери) і признавали лише тих

репрезентантами і речниками руского народу, котрі підуть дорогою вказаною п. Романчуком і стануть на відпорнім становищі супроти правительства. Пригадати годить ся, що підчас промов п. Барвіньського, крим. Гробельського, д-ра Савчака і ин. роздавали ся подібні оклики як на москвофільськім вічу з 1891. р., а вперший раз випущено на галерію (в салі Народного Дому) молодіж, щоби вторувала тим окликам. І тоді то Хойнацький виснував конвенції із згаданих резолюцій і поставив внесенє на виключене п. Вахнянина з «Народної Ради». Почала ся в дійсности доба тероризму і остракізму, а такі крикуни або нероби, що до ніякого народно-русского діла не приложили пальця, відгривали волю політичних героїв і судий, котрі осуджували діла поважних і в народній службі заслужених людей. Так н. пр. на вічу в Дрогобичи, на котрім промовляв др. Олесницький, ував проти п. Барвіньського перший оклик: зрадник народу, ніким на вічу не скартаний, за те лише, що п. Барвіньський в розправі мал справою майорату гр. Володимира Дідуницького зазначив его заслуги около згромадження забитків з Гуцульщини в его музею, а так само на вічу в Теревовлі з понуки д-ра Олесницького вислали п. Барвіньському телеграму з вотум недовіря такі діячі як Залуцький з Теревовлі, Павлик з Микулинець, Левицький з Сущина, Теофіл Лаврівський et consp. Чиж тоді так сильно стояли Русини-народовці, що можна було з так легким серцем відтручувати хочби наведених в горі «новокурсників», чи була в тім послідовність, що похвалявано виступлене з клубу того, що не згоджував ся з більшою етю клубу? Часи змінили ся і люди в них, а тепер, наколи вірна вість подана Dziennik-ом, др. Олесницький має засісти в однім клубі з пп. Глиджюком і Охримовичем, котрі не піддали ся ухвалі клубу і з Еффиновичем, котрого Народний Комітет не поставив кандидатом і для солідарности велів его поборювати.

Так то консолідовано в тих часах народні сили, так розбивано і руйновано в загоности, нетерпимости і загорілости власне сторонництво на втіху москвофілам і для їх скріплення і справедливо писала тоді «Правда»: «Додамо наостанку, що до поступенного розвитку народу так, як до здвигнення найменшої будівлі потреба довшої і безнастанної праці і то праці не одиниць а загалу, а до знищеня хочби найкрасної святини вистарчить оден Герострат!»

Сі і тим подібні промахи Русинів-народовців мали дійсно, як се зрозуміло «Діло» (але на жаль лише хвилево в наведених статях «Під розвагу») вплив на дальший розвиток судьби народу, а коли «Діло» жалугє ся на гіршу тепер долю нашу, то й само признало, що ми самі її в значній часті спричинили.

(Дальше буде).

Чи наша суспільність склерикалізована?

Над тим питанєм застановлює ся «Нива» з нагоди появлення, накладом редакції «Іскри», цікавої під многими зглядами книжки знаного вже ширшій публіці автора п. Юліяна Бачинського. Книжка ся носить титул «Глосси». До неї ми ще в своїм часі повернемо — пише «Нива» — а нині виписуємо з неї тільки отсі слова автора, які звучать: «Уся українська суспільність в Галичині як находила ся, так і находить ся під безнастанним, просто давлячим впливом «русского» духовенства... Наслідком того є цілковите склерикалізованє усього національного життя української суспільности в Галичині, у всіх его напрямах і політичнім і економічнім і культурнім. Як далеко той вплив духовенства... розширив ся... видно з сего, що все, що лише робить ся, — робить ся все з увагою на те духовенство і в границях зачеркнених тим духовенством. Все стало на услуги ему — і політичні партії і економічні і просвітні інституції і все береже его поваги, авторитету і — его інтересів. Ні одна кляса галицько-української суспільности не була і не є так береною, як духовенство і ні одна кляса не поглотила в свою оборону тільки жертв, що то духовенство...» (ст. 61 і 62).

Як би то писало ся про Іспанію або Францію, то се ще увійшло би. Про чужі краї інформує нас переважно жидівська преса, тож і не диво, що ми переконані о «ультрамонтанстві» Іспанії і «клерикалізмі» Франції. Аджеж недавно писав «Н. Гром. Голос», що верховодами в Франції є «клерикали». Але коли такі слова читаємо про нашу таки Галичину, то коли не що вишого, то бодай сьміх нас збирає. «Галицька суспільність під впливом духовенства, она склерикалізована! Усе робить ся з увагою на духовенство, все береже иоваги, ба навіть інтересів духовенства!»

Дотепний собі той п. Бачинський!

І дійсно, в повисних словах є багато дотепу, коли не іронічних квин. Виказати се не трудно. Вже тільки самий послідний місяць нашого громадянського життя нагромадив досить доказів на «склерикалізованє» нашої суспільности.

Пригадаймо собі перебіг руского віча з дня 31. серпня с. р. Віче скликала націонал-демократична партія, отже партія, в якій є найбільше священиків. І дійсно на зазив заряду партії явило ся до 4000 народа, між тим понад сто священиків. І якуж промову мусіли вислухати ті вічевики, священики? Промову знаного радикала, в якій він завзивав зібраних до політики улиці... І «склерикалізовані» рускі націонал-демократи слухали тих слів і били грімке браво. Значить «склерикалізована» суспільність згодилась на політику улиці, заїніциовану навіть не націонал-демократом, а радикалом.

Се одив доказ «склерикалізованя» нашої суспільности, доказ, що у нас все робить ся з «увагою на духовенство». Другий доказ дає нам загальний збір «Общества Качковского». І на сім зїзді явилось не мало народа і тут зібралось знова споре число священиків. Тут навіть предсідатель був священик, значить «клерикал». Якій тут були промови? Перший (і для нас послідний) промовляв др. Н. Глібовицький. Він, шануючи «клерикальні» почуваня «склери-

калізованих учасників, маючи увагу на численно зібране католицьке духовенство та на самого председателя «клерикала», сказав на закінченні своєї «лекції з руської історії» такі «клерикальні» слова: «Ми можемо пережити ще много горя и вражеских навітовъ, но не упадемъ, ибо руському народу предназначено провидѣніемъ обновити весь мір на основѣ Христового ученія. Мы вѣрніи ученики и послѣдователи Наумовича, должны в первомъ ряду поборивати тьму и неправду, ибо именно вони прешетствують пришествію правди Божьей на землю» (Гл. «Галичанинъ» ч. 194).

І таку «клерикальну» бесіду слухала «склерикалізована українська суспільність» і мовчала а радше не мовчала, але плескала в долоні, що сили стало.

Чи се докази на твердження п. Бачинського? А ми взяли тільки два факти, які скоїлись послідніми днями. А кілька їх було передше? Ми навели тільки факти, які звершилися на публичних зібраннях. А чи тільки на таких зібраннях пізнає ся настрої суспільности? О много більше чим на вічах (і то ще так на скорі, дорівочно скликаних) та зібраннях відбиває ся сей настрої в пресі. Преса — се уста суспільности. І якаж наша преса? Чи слід в ній того «клерикалізму» чи пише она «з увагою на духовенство»?

Ми не хочемо тут запускатись в критику, не хочемо комусь на сѣм місці робити які небудь уваги, а зазначаємо тільки факти, які стоять влучности з нашою темою.

Переїдїм по черзі важнійші наші часописи, аби переконатися, як «глибоко» вкоринив ся «клерикалізм» в нашу суспільність.

Зачїм від часописий «історичних». Сам факт, що редагують їх люди православні, відступники від нашої церкви, досить видає на них характеристичне світло. А зрештою, що «Галичанинъ» не грішить цілком «клерикалізмом», найліпший доказ се, що він уміщений покійним кардиналом між спис заказаних часописий, а сей заказ правосильний і доси. «Русское Слово» се додаток до «Галичанина», отже — який пан, такий і крам. Пригадуємо тільки на сѣм місці Наумовича.

Часописи отверто радикальні і соціалістичні повимаємо, а приходимо до «Діла». Чи оно «клерикальне» і пише «з увагою на духовенство»? Пригадуємо тут також на пересторогу видану в своїм часі покійним кардиналом в Відомостях, відводимо цілком до кількох статей поміщених на ту тему в торічнім «Руславі», а навіть до перших чисел нашої «Ниви». Вкінці, як се ми зазначили при «Галичанині», так підно-

симо і тут свого рода значучий факт, що редактори «Діла» самі визначнійші радикали і соціалісти, хоч сховані під плащик націонал-демократів.

Всі видавництва провінціональні, тим самим, що провінціональні, тут для нас не великої ваги. Але і они є понекуди доповненем «Діла».

З органів станових возьмїм учительський орган «Промінь». Чи він також «клерикальний»? Вистарчить згадати тут тільки про его статью в в посліднім числі (18.) під з.: «Проблем сексуальний в школі», про яку поговоримо на иншій місці.

А наш одинокий літературно-науковий журнал, «Л. Н. Вістник», чи посудить хто его редакцію о «клерикалізм»? А «Видавничя Спїлка», чи «клерикальна» чи «клерикальні» книжки друкує?

Щож лишаєсь нам? — «Економїст», «Господар», «Дзвінок», урядовий орган учителів «Учитель», і инші поменші часописи та видавництва, які своїм змістом не можуть бути ані «клерикальні», ані «антиклерикальні», а хіба тільки, скажїм, предметові. Бо як справу, на пр. економічну, помішати з «клерикалізмом», як се робить п. Бачинський, ми сего не розуміємо.

Ми перейшли майже всі важнійші наші видавництва (крім «Руслана», що один стоїть на ґрунті «клерикальним») і щож побачили? Богато в них слїдно того «клерикалізму»? Чи «склерикалізована» та суспільність, що ті видавництва читає, передплачує і попирає?

Нам здаєть ся, що ш. автор мусить се все знати, він мусить се знати навіть ліпше, як ми, бо ж читаючи его послїдну працю, видно, що він уміє глибоко думати. Чомуж однак пиш. про «склерикалізоване» нашої суспільности? Де він добачив той вплив духовенства, на яким поли? Ані в політиці, ані в суспільній акції, ані в пресі, ані в літературі, ми того впливу не бачимо. Що у нас робить ся все без уваги на духовенство, се ми вже видїли. Чому автор пише, що все стало ся на услуги духовенству, що все береже его поваги а навіть інтересів? Хтож такий, яка партія стає спеціально нам на услуги, хто і яка партія береже навіть наших інтересів? Се хіба казки з тисяч і одної ночі. Але автор, як ми се зазначили, уміє думати і мусить знати, що пише. Колиж «фізично» не можливо, аби він сї свої слова брав на серїю, так виходить на наше, що він або дотепкує, жартує з нас, або таки іронічно кпить. Чому?

Нас, сьвящеників, є понад три тисячі, а ми-

мо сего ми без жадного впливу, не зазначаємо ані в політиці, ані в справах культурних, ані в суспільних, пишуть о нас і для нас, що хто хоче, не шануючи не тільки нашої поваги, але дуже часто навіть поваги церкви (о попираню інтересів — нема що і говорити), говорять до нас річи, яких ми і слухати не повинні, а ми на те все і з тим всім годимо ся, мовчимо, повижене і обиди з християнською покорою зносимо, терпимо і всі наші болі, всі хрести складаємо в почутю щирих патріотів на жертівник будучої вільної вітчизни, до котрої, як так піде далі, і приступу не будемо мати.

Як широко вкоринений в нашу суспільність той «клерикалізм», сьвідчить хочби історія «клерикальних» видавництв, зглядно часописий. Котра наша часопись могла похвалитись належною піддержкою зі сторони суспільности? Чи може знаменитий «Сїон», чи «Душпастир», чи «Богословский Вістник», чи вкінці хочби і наша «Нива»? Чи так попирає «склерикалізована» суспільність «клерикальні» видавництва? А що скаже нам о. пралат Бачинський про свою «Богословску Бібліотеку», а що скажуть нам «Амвон» і «Прапор»? Що нам взагалі скажуть «клерикальні» автори про свої видавництва?

Але досить вже, думаємо, тих доказів на «склерикалізоване» нашої суспільности! «Посуджувати» єї о щось подібного, се значить, брати нас, сьвящеників на глум...

Япаньско-російска війна.

Відмінні норози.

Ми вже згадували про відмінну тактику обох воюючих сторін. Япанці хотїя є нападаючою стороною, заховують надзвичайну осторожність і запобігливість, Росіяни хотїя відступають, люблять відзначати ся личною відвагою, наражувати ся. Замітним є високий процент страти російських генералів і висших офіцерів, тимчасом коли з япаньскої сторони ні один генерал ще не упав в бою. Бо у Росіян після старої реценти Скобелева виспї офіцери ідуть в сам розгар борби на передній лінії своєю холонокровністю серед граду куль ободрюють духа своїх війск. Англійский аташе в армії Курокого доносить, що дуже часто навіть від япаньских резерв видно, як російський генерал в своїм білім плащі вештає ся здовж фронту своїх позицій, немов би умисно япаньским стрільцям подавав ціль своєю особою. Япаньскї генерали і штабові офіцери вислають полки у бій тільки

Діти Вахюшика.

Драма в 4-х діях С. Найденова,
переклав з російського Йосиф Стадник.

(Дальше).

АРИНА ІВАНІВНА. Думаю, прийде? Може ізза такого дня все поладить ся. А ти що, Леночко, що? Чай пити?

ЛЕНА. Я не хочу.

(Арина Іванівна відходить. Лена сїдає при вікні. Щоткін, що єще в салі закрїмитив її, підходить до неї).

ЩОТКІН (витягає ся). Моє поважання. На самоті? Мрієте? Вам є о чім мріти.

ЛЕНА. Кожний чоловік мріє!

ЩОТКІН. А ви найпаче. Ах, правда! Я мушу оправдати ся перед вами...

ЛЕНА. За що?

ЩОТКІН (підчеркуючи кожне слово). Я оклеветав Константина Александровича тоді в ідальні. Ви мали цілковите право заступати ся за него: він не любить ся в ніякій касирці і єму нізачим в ній любити ся.

ЛЕНА. Ви постійно обмовляєте... І яке вам діло?

ЩОТКІН. Не булоб мені ніякого діла, наколиб се він виправляв таке десь на остроні, але як в сїмі, до котрої на жалі і я належу, се вже инша річ... Так.

ЛЕНА. Про що говорите?

ЩОТКІН. Ви знаєте добре. Чутка між всею челядю їде.

ЛЕНА (схопила). Я скажу Костьови!

ЩОТКІН. Буде дуже по дурному, я пере-

даю лише яко чутку, але не кажу, що воно справді так є (відходить до салі).

(Входить з дверей Аня, Катя і Олексій).

АНЯ. Іди! Він сьогодні добрий, хороший (тягне Олексія за рукав. Катя помагає їй).

КАТЯ. Таж треба коли небудь.

(Лена збурена та настрашена виходить до салі, а не видячи в ній Константина, їде шукати его).

АНЯ. Я піду єму сказати (нерішучо підходить до арки і говорить). Тату, Олексійко прийшов.

ВАНЮШИН (з салі). Прийшов! Де? (входить в світлицю. Мовчанка. Олексій після хвилини вагає підходить до него і цілує руку).

ОЛЕКСІЙ. Простіть за все. Я зділав вам багато горя.

ВАНЮШИН. Ну, нічо, нічо... Сїдай!

(Сїдає. Мовчанка. Аня і Катя виходять до салі).

ВАНЮШИН. Я горячка... Винити мене не можна. Таж батько-я... Сїдай.

(Олекса сїдає).

ВАНЮШИН. Говори, що ти задумав? Говори прямо, як товаришеви, не бій ся.

(Олексій сильно зачудований переміною батька)

ВАНЮШИН. Чогож ти мовчиш? Говори. Не можнаж так жити, нічого не роблячи, сидячи на верху. Таж самому мабуть важко.

ОЛЕКСІЙ. Важко мені... Ви не думайте, що я дурний... Мої вчинки нехороші, сам то знаю — але... (здержуючи слюзи) я хочу бути ліпший.

ВАНЮШИН. Не розумію.

ОЛЕКСІЙ. Всі лічать мене якимсь пропавшим, нікуди непригідним. Як прогнали з гімназії, так і не чоловік, значить, я! Нігде не мо-

жна очий показати, жаліють, сиплять морали, давлять, гнетуть, роздратовують до того, що інколи бере охота вчинити що небудь грубе, жорстоке...

ВАНЮШИН. Вже ти багато наробиш!

ОЛЕКСІЙ. Все те виходило само собою — не думав, а творило ся... Не хлопя я, і давно вже не хлопя, а мене лічать за якогось маленького, не говорять, бють, частують незаведеними в припис моралами. Гімназіяльна дирекція з висоти своєї величи виїжджала з направою, юдила, набріхувала вам, як останія куховарка...

ВАНЮШИН. Та годі було гладити тебе по голові!

ОЛЕКСІЙ. Не гладити, а лише не сердити, не дратувати!

ВАНЮШИН. Таж то ти дратував всіх. Сам же признаєш, що ти не гаразд поводиш ся.

ОЛЕКСІЙ. От в тім-то й річ, що я не знаю добре. Але я поводиш ся, чи ні?

ВАНЮШИН. Та якже не але, Олексію. Піччив, гуляв з якимись пустотливими дівчатами, деж се на твій вік! Дирекція, бачиш, все знала.

ОЛЕКСІЙ. Дирекція знала се, знали й ви, але що творило ся в мені, сего ви не знали — до того ані вам, ані їй, не було ніякого діла. Недобрий, розпусний хлопяга — бий его, запирай в карцер, псуєй обичаї, проганяй его. Простіть, може бути — я говорю, як не слід синови говорити.

ВАНЮШИН. Ні, говори. Слухаю тебе і сам не знаю, що думати. Бач, який адвокат! Я не знав, що ти вмїєш так говорити.

(Дальше буде).

з докладними інструкціями і скрупульянтним обчисленням після мапи і годинника; самі остають далеко поза фронтом в центральнім місці сіти телефонів, яку зараз таки провадять кожний відділ за собою вирушаючи на позицію. В устроюваню полевих телефонів Япанці мають бути майстрами. Один жовнір веде два мули, наватажені бамбусовими тичками з гачками на кінці, а один скидає по одній в пригідних місцях, де зараз третій робить діру залізним колом. Відтак в невеликім віддаленю везуть колесницю, запряжену мулом, на який навинений величезний звій мідяного дроту. Сей дріт переслюють на гачки бамбусових тичок і застромлюють їх у вибиті в землі діри. Вкінці двох послідних вояків з довбнею і сокирою, убиває землю довкола тички і заплішує її так, що она творить кріпку і безпечну підпору для скорометного телефону. Ті телефонічні сіти заступають далеко ліпше личну присутність кермуючих битву на однім місці і дають можливість оперувати пляново на великій просторони. Росіяни не тільки, що не були приготовані до того і прямо не мали матеріалів на польові телефони, але коли навіть прислано їм відтак баллон і телефонічний апарат, то з початку прямо опирали ся уживати сего новітнього средства борби. Дотичнай офіцар воздухоплавного відділу описує, що з початку ставлено ему найріжнородніші трудности, аж коли ген. Зазулич раз дав ся намовити до злету, заявив, що цілий терен ему зовсім інакше, повніше представив ся, як з карти і від тогди хотів вже завсігда літати баллоном. І справді для головнокомандуючого тепер властиво місце на баллоні і з телефонічною слухавкою на ухах. Так він все видів би і чув би найскорше і найдокладнійше і міг би видавати найвлучнійші розкази. Та не тільки тактика, але і порови обох сторін мають вельми різнити ся, як розказують англійські очевидці. Росіяни ідуть до бою з музикою, бубнами і балалайкою, а по скінченій битві, при відпочинку їх свіви при огнищах часто долітають аж до япанських позицій. У Япанців того всего нема: їх можна би назвати мовчальною армією. Тільки на найблизших позиціях, ідучи до штурму, підносять регуляміновий, а прошиваючий і одушевляючий їх оклик: банзай! Впрочім навіть по найбільшій битві нема у них ні пирів, ні музики, ні співів. Доброю їх стороною є те, що зовсім не уживають алкоголів, які в російськім війську накоять неодного лиха.

На поли битви.

Бюро Райтера доносить з Мукдену, що здає ся, що Япанці зачинають посувати ся поволи наперед своїми висуненими позиціями коло Єнтай. Їх головна сила находить ся ще в тій самій позиції, яку заняла дня 25. вересня. — Про ген. Леневича, який мав іти на підмогу Куропаткінови, доносять тепер з російської сторони, що він вирушив з 20.000 людьми до північної Кореї, щоб там виперти япанські поменші залоги та організувати корейську міліцію з ворожого япанській заборчости тубольшого населеня. — З Чифу надходять потвердження послідних російських побід при відпертю чотиродневного штурму Япанців, який їх коштував коло 10.000 людий. Генерал Штессель видав відозву, в якій дякує Господеві і висказує вдячність залозі за виперте япанських атаків. — До Zeit доносять приватно з Петербурга, що російські кораблі «Аріот», «Жемчуг», «Олег» і «Шумруд» виїхали з Кронштаду до Лібави, щоби получити ся з перебуваючою там балтійською фльою. Ціла фльота виплине остаточно дня 15. с. м. з Лібави на далекий Схід.

— **ВІД АДМІНІСТРАЦІІ.** При зміні чвертьроку просимо наших Вп. Передплатників о скорє відновленє передплати, зглядно о вирівнанє залеглостий та о приєднуванє нам нових передплатників.

Н О В И Н К И.

— **Календар.** В середу: руско-кат. Фоки, Йоани преп.; рим.-кат. Плякида. — В четвер: руско-кат. Зачате Йоана Хр.; рим.-кат. Брунона.

— **Як „Народуфка“** понимає посольський мандат видко з отсих єї слів, замічених в передовій

статі послідного числа: Безпосередно по сердечних і горячих словах маршала і намісника, звернених до Русинів, руска декларация була ярким диссонансом і чорною невдячністю (!) за підперте, якого рускі посла при виборах дізнали від деяких старостів (!). — Отже після «Народуфки» послы в виповнюваню своїх мандатів повинні кермувати ся вдячністю... для старостів за їх підперте при виборах. Ні, тут навіть старому Бен-Акібі волос станув би дубом зі здивованя, бо такого чогось — хіба ще не бувало!

— **Парохіальний уряд** св. ВМ. Юрив повідомляє, що іспит кандидатів виступаючих з бурси дяківської відбуде ся д. 17. жовтня, а убігаючих ся о принате до тойж д. 18. жовтня 1904, в обох днях о год. 3. попол.

— **Січове сьвято.** В Вашківцях над Чер. відбуде ся в неділю дня 16. с. м. посвяченє прапора тамошної «Січи». По торжестві буде народний фестин при 4 музиках і аматорске представленє комедіо-опери Котляревського «Наталка Полтавка». Закінчить похід зі смолоскипами. Вступ 1 К для інтелігенції, а 20 с для селян. В случаю непогоди відбуде ся се сьвято в слідуючу неділю.

— **Пожарний «Сокол»** в Воли висоцкій, жовківського повіта, засновано на статуті львівського «Сокола». Ц. к. намісництво вже затвердило статут.

— **Всеславянський зїзд** мав відбутися при кінці минулого місяця в Ст. Люіс в Америці. В тім зїзді не взяли однак участі американські Русини і оголосили в амер. «Свободі» отсю заяву: Ми низше підписані у відповідь на запросини до участі в так званім першім всеславянськім і журналістичнім зїзді, що мав відбутися на днях 20—23 вересня в St. Louis, Mo., по основній розвазі, заявляєм отсим, що яко представителі руско-українського народа в Америці, помимо нашої найліпшої волі не можемо в пім взяти участі а то задля слідуючих причин: 1) ми є мешканці і горожани Сполучених Держав північної Америки, а на згаданім зїзді беру участь офіціальний представитель одной з європейських держав (Росії — *ред. Русл.*), через що надає сему зїздови характер зборів під протекторатом чужого правительства; 2) що правительство, котре представляє на зїзді згадана особа, є вороже всякому культурному розвоєви націй — находячих ся під єго владою, а особливо розвоєви нашого руско-українського народа, а навіть самому єго ієтнованю; 3) комітет скликаючи сей зїзд вже в першій своїй передвічєвій відозві поминув зовсім наш руско-український нард а опісля мимо докладних печатних і листовних поясненєв систематично і сьвідомо перекручував назву нашого народа, а вкінці против виразного нашого жаданя, зачислив нас до одной групи разом з людьми, що не признають нашої народної індивідуальности; 4) а і тому, що часть учасників згаданого зїзду не дав запоруки предметового і спокійного трактованя справи і можливости якого небудь порозуміня, чого доказом голоси їх преси, особливо в посліднім передвічєві часі. — За Головний Руский Народний Комітет в Америці: *о. Никола Стефанович, о. Никола Підгорєцький, Иван Глова, Гавриіл Дядик, Алексій Трємбач, о. Александр Улицкий, о. Никола Струтинський.*

— **Іменованє президента Буковини.** Wiener Ztg. оголосила іменованє міністерского радника в міністерії внутрішних справ, д-ра Октавіана Регнер-Бляйльбена, президентом крайного правительства Буковини, та іменованє дотеперішного президента Буковини кн. Конрада Гогенльогє-Шлінгфірста, намісником Трєстєу і Побережа, на місце гр. Леопольда Гоєса, який уступив.

— **Еміграція до Америки** з Угорщини безнастанно змагає ся, мимо острого міністерії заграничних справ, що вїзд до Америки є сильно заострений і кого небудь не впускають на американську землю. До зможена еміграції причинило ся саме угорске правительство, котре передало виключне право перевозу емігрантів з Реки англійській фірми Кунарда. Агенти тої фірми свобідно вештають ся по Угорщині і вербують до еміграції тисячі темного народа, переважно угорських Русинів і Словаків, хоч опісля сотки тих емігрантів, не впуцені до Америки, вертають жебраками, стративши по дорозі вєй гроші, які мали з продажі свого ґрунту. З Реки доносять, що там зібрало ся онаді тільки емігрантів, що відпливаючий корабель Кунарда не міг їх всіх забрати. Часть емігрантів виправила фірма на свій кошт залізницею через Італію і Францію до Ліверпулу в Англії, а звідтам перевозє їх своїми кораблями до Америки. Надто лишило ся в Реці ще поверх 800 емігрантів, які ждуть на найблизший відїзд корабля фірми Кунарда.

— **Товсті посади.** Президия окружного суду в Коломиї оголосила конкурс на посаду першого вязничого лікаря з річною винагородою 400 К, а евентуально на посаду другого лікаря з винагородою 200 К річно. Поданя можна вносити до 10. с. м.

— **Новий винахід.** З Копєнгаги доносять, що

винахідник телеграфону, Пульзен, винайшов спосіб викликуваня безперервних филь електричних. Сей винахід послужить до обезпечуваня депеш телеграфу без дроту перед спійманєм їх по дорозі через непокликаних. Він причинить ся також до телефонованя без дроту і до запалюваня торпедів на далекі віддалєня без безпосередного получєня.

— **На будову дому „Сокола“** у Львові зложили жертви отсі ВПов. Добродії: Боберський зі Львова 7 К, Мария Рудницка в Торска 4 К, З. Б. В. Г. 10 с, пос. Юліян Романчук зі Львова 20 К, Яць Пилипів з Комарова складку 4-55 К, Т. Будзиновский з Винник (замість телеграми на весіле д. Кєсіля) 2 К, «Сокол» в Рудні 6 К, Д. Кучика зі Львова (за цєголки) 2 К, з пушки в «Сокольскім Базарі» 5-51 К, Антонія Честиньска з Романова к. Бібрки 4-84 К, В. Качмар 1-60 К, з пушки в «Дністрі» 4 К, Ол. Сопотницький 60 с. За зложені жертви складаємо сердечну подяку і просимо при нагодах весіля, забав і инших не забувати про дім «Сокола» у Львові. Заразом поручаємо ласкавій памяти нашої єусільности пушки на жертви на будову львівської сокольні. Гарзд! — *Старшина.*

— **Сербский король Петро I** старав ся конечно зложити відвідини нашому цїсарєви і російському царєви, однак нігде не найшов вступу. Навіть єго тесть, чорногорский князь, нічо єму не поміг своїм впливом на царскім дворі. Цар відповів рішучо: «убийник короля не переступить моїх порогів». Таку саму відповідь одержав король Петро з Відня.

— **Дрібні вїсти.** В львівскім повіті вибух пошестно кір в громадах: Клепарів, Кульпарків і Замарєтнів. — У Львові застрілив ся вчєра в шинку Михайло Мартин Слівінський, пекарский чєлядник і голова стоваришеня пекарів. Причиною самоубийства мала бути нещаслива любов. — З Будапєшту доносять, що невисліджені злодії украли з почти в Кечель 15.000 К. — Дня 30. вересня с. р. з полудня, коли люди були частію в поли, а частію на ярмарку в Глинявах, вибух огонь в Ляшках королівських, перемишлянського повіта, з незвісної причини в хаті одного сєлянина, а при сильнім вітрі обхопив в несповна чверь години майже половину села. Згоріло 26 господарств разом зі збіжєм і всіми знярядами господарскими. Погорівших будинків є повад 100. Шкода виносить понад 80.000 К, котра була вчасти тільки обезпечєна в «Дністрі» і товаристві краківскім. «Дністер» поніє шкоди на 2625 К. — Перед кількома днями в Дєговій коло Рогатина отруїли ся грибами Мария Бабій і єї дві внучки, 5-літна Марія і 3-літна Катєрина. Лікарска поміч показала ся безуспішною, бо старша дівчинка вже не жила, а єї баба і сєстра конали. Найпізнійше сконала молодша дитина. — В Топорові, брїдєского повіта, вибух сєї нощі грізний пожар і обняв поверх 40 домів.

— **З львівської архієпархії.** Канонічну інституцію одержали: Онуфрій Ковчєвич на Тухольку, Иван Мащак на Липицю горішню, Йосиф Дикій на Козьову, Ілля Андрущишин на Красне, Кирило Левицкий на Дубківці і Герасим Семків на Жупанє. — Завідательства парохій одержали: Євген Бартош в Суходолі коло Перегіньска, Григорій Грушка в Городицях, Михайло Бобовник в Суходолі бобрецькім, Богдан Охримович в Коростові, Володимир Марчак в Рипянци, Михайло Власєнко в Шишківцях, Тимотєй Бордуляк в Ходачкові вел., Льонгин Туркєвич в Сеняві, Евстахий Данилєвич в Годові, Сильвєстер Кизима в Куропатниках, Юліян Барановский в Скоморохах нових і Василь Гургула в Ганівцях. — Сотрудництва одержали: Григорій Сапрука в Перегіньску, Омєл. Чернецкий в Городку, Иван Кордуба в Нєгівцях, Стефан Новосад в Незнанові, Иван Адам в Страдчи, Володимир Яримович в Ушні коло Сасова, Николай Дємків в Болотні, Василь Павула в Гіряім, Модєст Соболта в Брязі, Василь Мерєньків в Голгочах, Андрей Гаврищак в Луці малій, Володимир Сваричєвский в Жидачєві і Петро Курдидик в Підгайцях. — Поствалєні в прєсвітєри: Андрей Гаврищак, Николай Дємків, Петро Курдидик, Василь Мерєньків, Стефан Новосад, Володимир Сваричєвский, Володимир Яримович, Йосиф Боцян, Александр Малицкий, Дмитро Яремко, Василь Гургула, Василь Павула, Модєст Соболта, Евстахий Барановский і Иван Адам. — Міністерство назначило дотацию для прив. сотрудників в Байківцях, Соснові і Страдчи. — О. Леонтий Шефєр з Болшоєва іменованій завідатєлем деканату галицького. — О. Ан. Гавас визваній до канон. інституції на Печєнїю.

Пропозіди на сьвята і неділі цілого року, о. Петра Білинського, часть I і II, можна дістати по ціні 3 К за кожду часть у автора в Зарваниці, почта Вишнівчик, в книгарні Інститута Ставроп. у Львові, в книгарні п. Яблоньского в Тернополи і в книгарні п. Добошинского в Станиславові.

Телеграми

з дня 4. жовтня.

Лінець. На вчорашнім засіданню горішно-австрійського союму відчитано між іншими інтерпеляцію п. Байля в справі розпорядку міністерства просвіти, яким признано важними в Австрії правничі іспити зложені на загребскім університеті, і в справі заснованя рівнорядних клас славянських при учит. семінаріях в Цешині і Опаві.

Аден (в зах. Африці). Доносять, що муллах напав з ватагою на місцевість Огаден і вирізав 6.000 населенців та зрабував великі череди верблюдів і овець.

Париж. Міністер заграничних справ Делькасе відбув вчора довшу конференцію з іспанським амбасадором в справі управильнення спірних точок в умові що до Марока, яку має заключити Франція з Іспанією.

Париж. Кабінетова рада ухвалила скликати палату депутатів на 18. с. м.

З краевого союму.

О 1/2 12 год. зачало ся засідане мотивованем петицій пп. Богачевским, Стадницьким і Менцінським а відтак відчитано внесеня та інтерпеляції пп. Стапінського і Кремпи. З днешнього порядку мотивував др. Гломбінський свої два внесеня в справі управильнення публичних достав та іменованя урядників-Поляків в міністерствах та центральних трибуналах. Внесеня приділено відповідним комісіям.

Опісля пос. Олесницький мотивував своє внесенє про зміну § 47 краевого закона водного з р. 1875. Внескодавець зазначив, що ся справа є одною з нечисленних, які не мають ані національної ані партійної ціхи. Зміну закона мотивував в тім напрямі, щоби ґрунт, увисканий в наслідок регуляційних будівель, припадав тим, що поносять кошти підприємства, однак з тим, що мусить бути відступлений властителям ґрунту на їх жаданє за зворотом вартости і з обовязком закультування сего ґрунту. Відсини, які повстають в наслідок регуляційних будівель, припадають властителям ґрунту. Внесенє відіслано до комісії.

Відтак пос. Олесницький мотивував своє внесенє в справі зміни краевого статута в дусі розширення виборчої ординації. Внесенє жадає збільшення числа послів в сільській курії о 4 мандати і утвореня V загальної, соймової курії з 15 послів. Сї посли мали би право вибрати одного члена краевого відділу. Внескодавець вказує згідність свого проєкту з дотеперішними основами виборчої ординації і заявляє, що доки один руский посол буде в соймі, се внесенє не зійде з днешнього порядку. Нарешті просить о вибранє особної виборчої комісії для розсліду сего внесеня. Пос. Давид Абрагамович противить ся виборови окремої комісії і вносить відослати проєкт до адміністраційної комісії. Пос. Стапінський і Олесницький противлять ся горячо сему внесеню, однак краківська і подільська шляхта переголосовує, сучроти чого можна вважати внесенє Олесницького погребаним. Своє обуренє висказав пос. Стапінський окликом: скандал! за що его маршалок прикликав до порядку. Так само і третє внесенє пос. Олесницького в справі отвореня в Станиславові рускої гімназії, по сьвітлій его промові, в якій вказав на починені в промовах намісника і маршалка запевненя що до підпирания культурних потреб Русинів — відослано до шкільної комісії.

Опісля вибрано 4 квесторів, між яких увійшов пос. Охримович, і 12 ревідентів, а між ними пп. Мазикевича і Могильницького; до бюджетової комісії увійшов додатково пос. Король.

Відтак наступило сировозданє краевого відділу про верифікацію виборів 20-ти послів, іменно пп.: Вурста (Калуш), Рудольфа (Чортків), Літницького Едмунда (Підгайці), А. Теодоровича (Городенка), гр. М. Борковського (Борщів), Т. Меруновича (Львів, повіт), Аґонсовича (Стрий, Самбір), кс. Шюндра (Краків), гр. Голуховського (Гусятин), Барабаша (Богородчани), о. Богачевського (Долина), Старуха (Ліско), д-ра Могильницького

го (Рогатин), Єнджейовича Адама, Гурика (Станиславів), Олесницького (Стрий), Остапчука (Збарж), Короля (Жовква), Влодка Филипа (Тарнів) і Гломбінського (Львів).

О год. 1/2 засіданє триває дальше.

Надіслане.

Др. Мирон Вахнянин

лікар клініки львівського універс., б. лікар клініки проф. Лайдена в Берліні

ординує у внутрішних недугах від 3—5 попол. ул. Академічна ч. 26. (мезанін).

ОКУЛІСТ

Др. ЯРОСЛАВ ГРУШКЕВИЧ

ординує

при ул. Личаківській ч. 19 А від 11—12 і від 4—5.

В книгарни Товариства ім. Шевченка в книгарни Ставропільській можна дістати отєї праці видані проф. д-ром Ів. Копачом:

Будучність гімназій. Ціна 1 К.

Партійна політика і морал. Ц. 50 с.

Родинне житє (під розвагу руским «соколкам і паннам»). Ц. 50 с.

Соціалізм, етика і політика (під розвагу «старшим і молодшим»). Ц. 50 с.

Три перші праці зладжені на основі творів професора берлінського університету д-ра Фридріха Паульзена.

НАКЛАД А. ХОЙНАЦКОГО.

Лев Лопатинський.

Беата і Гальшка

трагедія з другої половини XVI віку в 5 актах.

Ціна 1 К.

Ще в р. 1891. прахильно оцінена референтом краевого драматичного конкурсу, др. Евг. Олесницьким, а відтак перероблена паново, ся драма відзначає ся скондензованою акцією, трогачущими сценами і вірними характерами на тлі історичного кольориту. Тому і в читаню не тратить свого вражіння

Набути можна в Ставропільській книгарни у Львові.

Виконує найдешевше!

Всякі роботи ритівничі, печаткові і цизельовані. Власний виріб стампіль кавчукових і металевих, гравірованє на метали і дорогих камях. Монограми, герби і ґузики до упряжи і ліберії, шильди ритовані і ляті, таблиці з бляхи прасовані для сторожи і асекураційних товариств. Печаткові марки, знаки до випаленя з заліза і шпунтові бляшки. Склад кавчукових друкарень „Perfect“ і ріжних фарб до стампіль.

Артист. заведене ритівничє А. Зігмана, у Львові

14 ул. Сикстуска 14. 119(5-20)

За певну і добру льокацію поручаємо:

4 1/2 % листи гіпотечні

4 % листи гіпотечні

5 % листи гіпотечні преміовані

4 % листи Товариства кредитового земского

4 % і 4 1/2 % листи Банку краевого

4 % позичку краєву

4 % облігації пропінацийні

і всьлякі ренти державні

Ті папери продаємо і купуємо по найточнійшій курсі деннім.

КОНТОРА ВИМІНИ

ц. н. упр. гал. акц.

БАНКУ Гіпотечного

ОБЕЗПЕЧАЙТЕ БУДИНКИ, ДВИЖИМОСТИ, ЗБІЖЕ І ПАШУ

против огневих шкід

в одинокім рускім Товаристві асекураційнім

„ДНІСТЕР“

ТОВАРИСТВО ДНІСТЕР опирає ся на взаїмности членів, то значить, звертає членам щорічну чисту надвижку. Звороти виносили за р. 1900, 1901 і 1902 суму 219.332 кор. т. є 8%.

ШКОДИ ліквідує ДНІСТЕР скоро при участі місцевих членів і делегатів. Від 1893 до 1903 виплатив ДНІСТЕР відшкодовань на суму 4.161.669 кор.

ФОНДИ ДНІСТРА з кінцем 1903 р. виносять 1.013.691 кор. і уміщені в пунілярних цінних паперах.

ПОЛІСИ ДНІСТРА приймає при позичках Банк краєвий і каси ощадности.

АГЕНЦІИ ДНІСТРА находять ся у всьх містах, місточках і многих селах і легко кождому обезпечити ся через агента; ДНІСТЕР уділяє агенції господарям, де еще на більший округ нема агенції. Агенти заробили вже 537.815 кор. провізії.

НА ЖИТЕ треба обезпечити ся через ДНІСТЕР в Товаристві краківскім; власну провізію від таких обезпечень дає ДНІСТЕР на рускі добродійні ціли; тому на житє обезпечайте ся тільки через ДНІСТЕР.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕР“

у Львові, ринок 10, в домі «Просьвіти».